

Nema povrede člana 3. EK

Predmet se tiče izručenje g. Sanchez-Sancheza, meksičkog državljanina, Sjedinjenim Američkim Državama (SAD) gdje će se suočiti sa suđenjem za dilanje i trgovinu drogom. Podnositelj je naveo da postoji mogućnost da bi mogao, ako bude proglašen krivim, biti osuđen na doživotni zatvor bez uslovnog otpusta.

Sud je preispitao svoju relevantnu sudsku praksu vezanu za doživotni zatvor u kontekstu ekstradicije. Prije presude Vinter i drugi protiv UK, u slučajevima u kojima je navodni rizik bila kazna od doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta, Sud je smatrao da će se pitanje člana 3. pojaviti samo kada se može pokazati ili da podnositelj predstavke rizikuje da dobije grubo nesrazmjernu kaznu ili da ne bi bilo mogućnosti uslovnog otpusta, ako dođe vrijeme kada njegovo ili njeno zatvaranje više ne može biti opravdano legitimnom osnovom (vidi predmet [Harkins i Edwards protiv UK](#)).

U predmetu [Vinter i drugi protiv UK](#) (dostupan prevod [OVDJE](#)), Sud je utvrdio niz zahtjeva kako bi osigurao da doživotna kazna vremenom ne postane kazna nespojiva sa Konvencijom, uključujući zahtjev za reviziju nakon određenog vremenskog perioda kako bi se utvrdilo da li je produžavanje lišavanja slobode opravdano. Nakon toga, u predmetu [Trabelsi protiv Belgije](#) (dostupan prevod sažetka predmeta [OVDJE](#)), Sud je primijenio kriterijume iz Vinter i drugi za kontekst ekstradicije i utvrdio da bi izručenje podnosioca predstavke prekršilo član 3. Konvencije, jer kazneni sistem SAD ne zadovoljava kriterijume Vinter i drugi.

Međutim, Vinter i drugi nije bio predmet ekstradicije. U domaćem kontekstu, osuda i kazna su poznati, kao i sistem revizije kazne. U ekstradicijskom kontekstu, kada osoba još nije osuđena, potrebna je složena procjena rizika, koja poziva na oprez u primjeni principa iz Vinter i drugih u potpunosti. Sud je naglasio da se zahtijevanje od države ugovornice da ispita relevantno pravo i praksu treće države sa ciljem procjene stepena usklađenosti sa proceduralnim mjerama zaštite može pokazati neopravdano teškim domaćim vlastima kada odlučuju o zahtjevima za ekstradiciju.

Sud je istakao da, u kontekstu ekstradicije, utvrđivanje povrede člana 3. znači da osobi protiv koje su podignute ozbiljne optužbe nikada ne bi bilo suđeno, osim ako on ili ona može biti krivično gonjena u zamoljenoj državi ili osim ako država moliteljica nije u mogućnosti da obezbijedi uvjeravanja koja olakšavaju ekstradiciju. To je protivno opštem interesu društva da osigura da kriminalci budu privedeni pravdi.

Dakle, dok se principi izneseni u Vinter i drugi moraju primjenjivati u domaćem slučajevima, u kontekstu ekstradicije bio je potreban prilagođeni pristup.

Sud je smatrao da je, prije svega, na podnosiocu predstavke da dokaže da postoji stvarni rizik da će mu biti izrečena kazna doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta. Zatim, u skladu sa suštinom sudske prakse u predmetu Vinter i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, država izručenja se mora uvjeriti, prije nego što odobri ekstradiciju, da postoji mehanizam revizije kazne u državi koja traži izručenje koja bi omogućila domaćim vlastima da razmotre napredak zatvorenika ka rehabilitaciji ili bilo kom drugom osnovu za puštanje na slobodu na osnovu njegovog ili njenog ponašanja ili drugih okolnosti.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

U predmetu Trabelsi, Sud se nije bavio, kao preliminarim korakom, pitanjem da li je postojao stvarni rizik da će podnosilac predstavke biti osuđen na doživotnu kaznu bez uslovnog otpusta. Takođe je ispitao, u trenutku izručenja, da li su kriterijumi iz Vinter i drugi bili ispunjeni u potpunosti. Iz tih razloga, Sud je smatrao da praksu iz presude Trabelsi treba odbaciti. Sud je međutim naglasio da je zabrana zlostavljanja iz člana 3. ostala apsolutna. S tim u vezi, nije smatrao da bi se mogla povući bilo kakva razlika između minimalnog nivoa ozbiljnosti koji je potreban da bi se ispunio prag iz člana 3. u domaćem kontekstu i minimalnog nivoa potrebnog u vanteritorijalnom kontekstu.

U slučaju g. Sanchez-Sancheza, Sud je smatrao da on nije pokazao da, u slučaju njegove osude u SAD-u za krivična djela za koja se tereti, postoji realan rizik da će biti osuđen na kaznu doživotnog zatvora bez uslovnog otpusta. Stoga nije bilo potrebe da se izvrši druga faza analize.

Evropski sud je zaključio da izručenje gospodina Sanchez-Sancheza SAD-u ne bi predstavljalo kršenje člana 3. (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Evropske konvencije.

Loste v. France (br. 59227/12), 3.11.2022. godine

Povreda člana 13. u vezi sa čl. 3. i 9. EK

Povreda člana 3. EK (materijalni aspekt)

Povreda člana 9. EK

Podnositeljica predstavke je France Loste, francuska državljanka koja je rođena 1971. godine. Sa pet godina, 1976. godine, sudija za maloljetnike povjerio ju je na brigu Službi za zaštitu djece. Između 1976. i 1991. godine bila je smještena u udomiteljsku porodicu (gđi Y.B., pomoćnici u vrtiću i njenom suprugu M.B.).

U ovom slučaju podnositeljica predstavke se žali da je bila žrtva seksualnog zlostavljanja u udomiteljskoj porodici i da je Služba za zaštitu djece nije zaštitila.

Ona se također žali da vlasti nisu poduzele potrebne korake da osiguraju da njena udomiteljska porodica (koji su Jehovini svjedoci) poštuje klauzulu o vjerskoj neutralnosti u kojoj su se obavezali da će poštovati vjerske stavove djeteta i stavove njene biološke porodice (koji su muslimani).

Pozivajući se na članove 6 (pravo na pravično suđenje) i 13 (pravo na efikasan pravni lijek) Evropske konvencije, podnositeljica predstavke navodi da nije imala djelotvoran pravni lijek pomoću kojeg bi se utvrdila odgovornost Službe za zaštitu djece, zbog neopravdano restriktivne ili čak pogrešne primjene odredbi o roku zastare od strane upravnih sudova.

Prema članu 3 (zabrana nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja) Konvencije, ona tvrdi da je Služba za zaštitu djece nije zaštitila od seksualnog zlostavljanja kojem je bila izložena u udomiteljskoj porodici.

Pozivajući se na član 9 (sloboda misli, savjesti i vjeroispovijesti), ona se žali da vlasti nisu poduzele neophodne korake da osiguraju da njena udomiteljska porodica poštuje klauzulu o vjerskoj neutralnosti.

Sud je na početku primijetio da su upravni sudovi odbili tužbu podnositeljice predstavke za odštetu na osnovu pravila zastare od četiri godine.

U tom pogledu Sud je smatrao, u vrlo specifičnim okolnostima ovog predmeta, da su domaći sudovi pokazali pretjerani formalizam, čiji su efekti bili nespojivi sa pravom na efikasan lijek. Stoga je došlo do povrede člana 13. Konvencije u vezi sa članovima 3. i 9.

Sud je također primijetio da nadležni organi nisu uspostavili preventivne mjere predviđene zakonodavstvom na snazi u relevantno vrijeme u cilju otkrivanja rizika od zlostavljanja. Utvrdio je da nedostatak redovnog praćenja od strane Službe za zaštitu djece, u kombinaciji s nedostatkom komunikacije i saradnje između nadležnih organa, treba posmatrati na način da je to značajno uticalo na tok događaja.

Zaključio je da nacionalne vlasti, prije svega, nisu ispunile svoju obavezu da zaštite podnositeljicu predstavke od zlostavljanja kojem je bila izložena dok je bila u udomiteljskoj porodici i, kao drugo, nisu preduzeli mjere koje se od njih zahtijevaju kako bi se osiguralo poštovanje klauzule o vjerskoj neutralnosti. Stoga je došlo do kršenja materijalnog aspekta člana 3. kao i člana 9. Konvencije.

Dahan v. France (br. 32314/14), 3.11.2022.

Nema povrede člana 6.1. EK

Podnosilac predstavke, Paul Dahan, je francuski državljanin koji je rođen 1949. godine i živi u Parizu.

Predmet se odnosi na niz disciplinskih postupaka pokrenutih protiv g. Dahana, koji je u predmetno vrijeme bio ambasador, što je kulminiralo 2011. godine kaznom obaveznog penzionisanja koju je izrekao predsjednik Republike, kao i obim sudske revizije, te odluke od strane Državnog savjeta.

Pozivajući se na član 6. (pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije g. Dahan navodi da je uloga koju je odigrao generalni direktor uprave Ministarstva vanjskih poslova u disciplinskim postupcima koji su doveli do izricanja kazne narušili zahtjev nepristrasnosti.

Sud je na početku smatrao da je građanskopravni aspekt člana 6. stav 1. Konvencije primjenjiv na činjenice slučaja. Dalje je konstatovao da ni organ nadležan za provođenje internog upravnog postupka, niti organ ovlašten da izriče kaznu, nisu bila sudska tijela. Sud je stoga zaključio da je nepotrebno utvrditi da li su ti organi uprave donijeli svoje odluke u skladu sa zahtjevima člana 6. stav 1. Konvencije.

Međutim, Sud je morao biti uvjeren da je podnosilac predstavke mogao dobiti naknadnu reviziju od strane sudskog organa sa "punom jurisdikcijom" koja zadovoljava uslove iz člana 6. stav 1.

S tim u vezi je konstatovao da je Državno vijeće izvršilo punu reviziju koja obuhvata ocjenu proporcionalnosti naloga za obavezno penzionisanje. Kako je obim ove procjene odgovarao onom koju izvršava tijelo sa "punom jurisdikcijom" u smislu sudske prakse Suda, Sud je smatrao da je predmet podnosioca predstavke ispitan u skladu sa zahtjevima člana 6. stav 1. Konvencije.

[Mamaladze v. Georgia](#) (br. 9487/19), 3.11.2022.

Nema povrede člana 6.1. EK u vezi načina na koji su ključni dokazi pribavljeni i korišteni protiv njega;

Povreda člana 6.1. - u vezi sa zatvaranjem njegovog krivičnog suđenja za javnost;

Povreda člana 6.2. EK (pretpostavka nevinosti)

Podnosilac predstavke je Giorgi Mamaladze, gruzijski državljanin. U inkriminisano vrijeme bio je protorej i direktor medicinske klinike pod autoritetom gruzijske pravoslavne crkve.

Predmet se odnosi na postupak protiv g. Mamaladzea za planiranje ubistva lične sekretarice patrijarha gruzijske pravoslavne crkve 2017. godine u Berlinu. Ona je bila dio delegacije koja je pratila patrijarha u taj grad na liječenje. Gospodin Mamaladze je na kraju proglašen krivim za "pripremanje ubistva".

Pozivajući se na član 6. stav 1 (pravo na pravično suđenje) i stav 2. (pretpostavka nevinosti), g. Mamaladze se žali da mu je suđenje bilo nepravično u pogledu ključnog dokaza, cijanida pronađenog u njegovom koferu prijavljenom na letu za Berlin, korištenog protiv njega. Takođe se žali da odluka o isključenju javnosti sa njegovog suđenja nije bila potrebna, te da su izjave javnih službenika, obaveza neotkrivanja i širenje materijala iz predmeta doprinijeli da se on prikaže kao kriv.

Sud je utvrdio da prvostepeni sud nije dovoljno ispitao argumente g. Mamaladzea u vezi sa mogućnošću samo djelimičnog zatvaranja suđenja za javnost, te da su određene javne izjave nakon njegovog hapšenja, otkrivanje materijala iz krivičnog spisa od strane organa gonjenja i obaveza neobjavljivanja, posmatrani kumulativno, ohrabрили javnost da vjeruje da je podnositelj kriv prije stvarne presude.

Međutim, smatrao je da je postupak u cjelini bio pravičan, posebno u pogledu tvrdnje gospodina Mamaladzea u vezi sa ključnim dokazom – cijanidom pronađenim u njegovom koferu na letu za Berlin. Njegove argumente u vezi sa upotrebom dokaza protiv njega su sudovi odbili u obrazloženim odlukama.